

Izabela Rudnicka

Ośrodek Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie

Promocja bibliotek szkolnych i pedagogicznych podczas sesji bibliotecznej zorganizowanej 26 września 2013 roku w ramach Ogólnopolskich Targów Edukacyjnych — EduTrendy. Warszawa — Stadion Narodowy, 26–27 września 2013 roku

EDU TRENDY 2013 (26-27 września) to konferencja obejmująca szeroki obszar zagadnień dla zainteresowanych zmianami w systemie edukacji. Intencja organizatorów zakładała dedykowanie przedsięwzięcia wszystkim włączającym się w działania związane z rozwojem edukacji, szukającym rozwiązań poprawiających jakość i efektywność nauczania. Myślą przewodnią tegorocznych EDU TRENDÓW była idea — „Uczymy się przez całe życie”. Obecni na konferencji eksperci Ministerstwa Edukacji Narodowej i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości przedstawili plany dotyczące unijnego budżetu w powiązaniu z projektem efektywnego wykorzystania go w kształceniu, m.in. poprzez wspieranie kształcenia zawodowego, cyfryzację szkół oraz walkę z wykluczeniem społecznym.

Konferencji tej towarzyszyła XV Krajowa Konferencja Dyrektorów Szkół. Obydwie imprezy powiązane były ze strefą targów, obejmującą szeroką ofertę opartą na nowoczesnych rozwiązaniach cyfrowych oraz sugestiiach innowacji edukacyjnych. Propozycje przygotowano z myślą o wsparciu pracy szkoły i przedszkola zarówno w procesie dydaktycznym, jak i organizacyjnym, technologicznym i materialnym. Całe przedsięwzięcie uświetnił wykład gościa specjalnego, światowej sławy amerykańskiego psychologa Philipa Zimbardo, autora wielu książek z dziedziny psychologii społecznej, m.in. *Psychologia i życie*, *Nieśmiałość*. Profesor omówił kwestię słynnego stanfordzkiego eksperymentu więziennego (szczegółowo opisanego w książce *Efekt Lucyfera*), gdzie zło

w „sprzyjających” okolicznościach zdominowało dobro. Zaprezentował on własne obserwacje i wnioski z prowadzonych aktualnie badań, dotyczących psychologii bohaterstwa.

Sesja Bibliotek Szkolnych i Pedagogicznych

W ramach ostatniej edycji konferencji EduTrendów mogliśmy uczestniczyć w Sesji Bibliotek Szkolnych i Pedagogicznych, której przesłanie „Biblioteka szkolna w cyfrowej rzeczywistości” skierowało uczestników w stronę przyszłości szkół, z uwzględnieniem roli działających w nich bibliotek. Spotkanie adresowane było do bibliotekarzy bibliotek szkolnych, pedagogicznych, nauczycieli konsultantów z ośrodków doskonalenia, metodyków oraz wszystkich osób, którym nie jest obca sprawa bibliotek szkolnych, a odbyło się tym razem na Stadionie Narodowym w ramach pierwszego dnia konferencji (26 września 2013 r). Biblioteka jest tym miejscem w szkole, w którym można swobodnie, w dowolnym czasie korzystać z dostępu do nowoczesnych technologii. Ułatwia to nauczycielom realizację projektów, e-learningu, międzynarodowych programów edukacyjnych (m.in. e-Twinning, Comenius itp.), umożliwia wykorzystywanie sieci do prowadzenia lekcji hipertekstowych. Multimedia stają się dla uczniów uzupełnieniem pracy nauczyciela. Niezmiernie ważne w czasie zmian spojrzenia na edukację i aktualne problemy bibliotek, stanowiły trzon zagadnień przedstawianych przez kolejnych prelegentów: dr hab. Hannę Batorowską — prof. Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Danutę Brzezińską — Prezesa Rady Głównej TNBSP, nauczyciela bibliotekarza, Ewę Kawończyk — dyrektora Zespołu Szkół im. W. Goetla w Suchej Beskidzkiej, Bożenę Powałę-Niedźwiecką — członka Rady Oddziału TNBSP w Lublinie oraz Pawła Górskiego — przedstawiciela Wydawnictwa Wolters Kluwer Polska S.A.

Szkoła promująca kulturę informacyjną uczniów przedstawiona została przez prof. UP dr hab. Hannę Batorowską w holistycznym ujęciu problemu edukacji ostatnich lat, jednakże z jego praktycznym zastosowaniem w dydaktyce szkolnej (w obszarach pracy szkoły i środowiska życia uczniów). Szkoła, stanowiąc instytucję edukacyjną, odpowiada za kształtowanie kultury informacyjnej uczniów. Istotą tego procesu jest włączenie biblioteki szkolnej do programu wychowawczego z zakresu wychowania informacyjnego. Niezbędny wymóg posiadania kwalifikacji pedagogicznych przez bibliotekarza szkolnego gwarantuje ekspozowanie osobotwórczej funkcji biblioteki szkolnej. Wpływa to na rozwój dojrzałości informacyjnej ucznia, a nie tylko jego kompetencji informacyjnych. Istnieje potrzeba włączenia do standardów kompetencji informacyjnych wskaźników oceny osiągnięć w zakresie dojrzałości informacyjnej, obligatoryjność istnienia w szkole biblioteki z minimum jednym pełnym etatem.

Danuta Brzezińska wskazała na potrzebę wykorzystania potencjału informacyjnego, edukacyjnego i wychowawczego bibliotek szkolnych w prezentacji tematu *Biblioteka szkolna wsparciem dla ucznia, pomocą dla nauczyciela, szansą*

dla edukacji. Przekonanie, że biblioteka jest najważniejszą interdyscyplinarną pracownią szkolną, skłania do refleksji nad jej miejscem w systemie. Przedstawione trzy najważniejsze pola oddziaływań bibliotek szkolnych oraz rola nauczyciela bibliotekarza jako przewodnika po zgromadzonych i dostępnych w nich zasobach są szczególnie ważne, kiedy poszukuje się oszczędności również w oświacie. Istotna wydaje się też świadomość skutków nieprzemyślanych decyzji. Nakłady na biblioteki szkolne to nie wydatki, ale inwestycja w przyszłość uczniów, szkoły i państwa.

Rola i zadania dyrektora w tworzeniu nowoczesnej biblioteki szkolnej. Z doświadczeń zarządzania SCI w Suchej Beskidzkiej – w ujęciu Ewy Kawończyk to rzeczowe spojrzenie na rolę dyrektora szkoły – często pracodawcy, menedżera i nauczyciela w jednej osobie i niekoniecznie znawcy praktyki bibliotekarskiej. Duża ilość i różnorodność zadań sprzyja tendencjom pomijania bibliotek w praktyce szkolnej. Od dyrektora i bibliotekarza zależy, czy i jak funkcjonuje taka pracownia w środowisku szkolnym. Kompetentny i otwarty na nowości dyrektor ma pomysł na bibliotekę i tworzy jej wizerunek z innymi nauczycielami. Istotne wydają się także style zarządzania i współpraca z organem prowadzącym.

Funkcjonowanie Centrum Multimedialnego w praktyce szkolnej przedstawiła Bożena Powała-Niedźwiecka na przykładzie własnej placówki – efektu scalenia bibliotek po połączeniu dwóch szkół Zespołu Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego. Utworzona w oparciu o projekt przekształcenia tradycyjnej biblioteki szkolnej w centrum multimedialne, placówka ta jest interdyscyplinarną pracownią, umożliwiającą uczniom i nauczycielom korzystanie z różnorodnych źródeł informacji. Zapewnia ona dostęp do nowoczesnych narzędzi, służących do poszukiwania i przetwarzania informacji oraz tworzenia i publikowania własnych opracowań. Umożliwia prowadzenie zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem najnowszych technologii w dwu modułach: bibliotecznym i multimedialnym.

Na zakończenie spotkania temat *Skontrum – łatwe szybkie i przyjemne. Nowoczesne metody inwentaryzacji zbiorów bibliotecznych* przedstawił Paweł Górski. Zaproponował tym razem korzystanie z metod prezentowanych przez przedstawiciela Wolters Kluwer Polska, oferującego m.in. wsparcie programowe w pracy bibliotek szkolnych.

Obecne czasy stawiają przed społeczeństwem liczne wyzwania, z jakimi zdołamy się zmierzyć posiadając stosowne kompetencje. Dzięki temu uczeń może przekraczać bariery miejsca i czasu, przemieszczać się w cyberprzestrzeni, odwiedzać serwery zawierające dokumenty, grafikę i animacje. W bibliotece czytelnik ma dostęp do realnych i wirtualnych źródeł, wykorzystuje wiadomości zapisane na różnych nośnikach, świadomie dąży do samorozwoju pod kontrolą kadry pedagogicznej. Nowego brzmienia nabiera wówczas rola nauczyciela bibliotekarza, który mając do dyspozycji odpowiednie – innowacyjne narzędzia, pełni rolę kompetentnego przewodnika w wyszukiwaniu informacji, kształto-

waniu umiejętności jej oceny oraz właściwego jej wykorzystania. Nowa biblioteka szkolna dostępna dla wszystkich użytkowników szkoły, nie tylko pozwala realizować z uczniami projekty, ale także umożliwia doskonalenie się poprzez nowe formy edukacji. Niebagatelna jest postawa dyrektora placówki, ale także władz samorządowych, które potrafią dostrzec szanse w rozwoju edukacji, jakie niesie wielokulturowość kształcenia uczniów, możliwa dzięki inwestowaniu w cyfryzację bibliotek szkolnych. Omawiane tematy budziły powszechną akceptację takiego widzenia problemu wśród bibliotekarzy. Ze szczególnym zainteresowaniem słuchano wykładu prof. Hanny Batorowskiej, dotyczącego rozwoju kultury czytelniczej, odniesionej do działań Szkolnego Centrum Informacji w Suchej Beskidzkiej, jego roli i znaczenia nie tylko dla uczniów, nauczycieli i pracowników tej szkoły, ale także dla całej społeczności lokalnej.

Istotną wartością tej sesji była jej spójna koncepcja, przedstawiona z punktu widzenia teorii i praktyki — dyrektora zarządzającego szkołą i nauczyciela bibliotekarza, wykorzystującego technologie cyfrowe w bibliotece szkolnej. Celnym uzupełnieniem wystąpień była prezentacja nowoczesnego podejścia do żmudnej procedury kontroli zbiorów biblioteki — skontrum.

Sesję Bibliotek Szkolnych i Pedagogicznych przygotowało Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska. Współorganizatorzy sesji — przedstawiciele Ośrodka Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie, Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich oraz Serwisu Elektroniczna Biblioteka Pedagogiczna — zapewнили też uczestnikom okazję do dyskusji, wyrażenia swoich uwag i zadawania pytań po zakończeniu wystąpień. Spotkanie w ramach sesji tematycznej bibliotek zakończyło się pełnym przekonaniem uczestników, iż powszechny dostęp do technologii informacyjnych najpełniej realizuje się w nowoczesnej bibliotece szkolnej. Tam właśnie przygotowuje się czytelników do wyszukiwania informacji, jej oceny i wykorzystania, wskazuje i udostępnia realne oraz wirtualne źródła, oferuje dokumenty zapisane na różnych nośnikach i urządzenia do ich odtwarzania. Sprawdza się model biblioteki spełniającej funkcję szkolnego ośrodka informacji, jako interdyscyplinarnej pracowni zintegrowanej z życiem szkoły, dysponującej niezbędnym warsztatem dla uczniów i nauczycieli.

Informacja o autorze:

mgr Izabela Rudnicka — nauczyciel konsultant, Pracownia Edukacji Medialnej, Informacji i Wydawnictw w Ośrodku Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie, tel. 0-22-579 41 50.